

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

43

VENÄJANKIELINEN LAITOS
JULKAISTU
NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN
PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ИЗДАТЕЛЬСТВО ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTTI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

KUSTANNUSLIKE EDISTYS
MOSKOVA. 1969

V. I. LENIN

43
OSA

Joulukuu 1893 — lokakuu 1917

ESIPUHE

Neljäskymmenes kolmas osa sisältää V. I. Leninin kirjeitä, kirjelappuja ja sähköitä, jotka on kirjoitettu vuosina 1893—1917, ennen Lokakuun suurta sosialistista vallankumousta. Kaikki nämä asiakirjat on julkaistu Teosten 5., venäjänkielisen painoksen 46., 47., 48. ja 49. osassa. Ne täydentävät olennaisesti Teosten 4. painoksen 34., 35. ja 36. osassa julkaistua V. I. Leninin kirjeenvaihtoa.

Suuri merkitys on P. P. Masloville kirjoitetuilla kirjeillä. Ne liittyvät kauteen, jolloin Venäjällä syntyi työväenliike ja alkoi levitä marxilaisuus. Niissä kuvastuu Leninin syvällinen kiinnostus Venäjän taloudellisen tilan tutkimiseen; hän arvostelee niissä tieteellisesti narodnikkiliberaalien (V. J. Postnikovin, V. P. Vorontsovin y.m.) taloustieteellisiä katsomuksia.

Osaan on otettu useita asiakirjoja siltä ajalta, jolloin Venäjällä taisteltiin marxilaisen puolueen perustamisesta. Tuon kauden kirjeenvaihdon pääsisältönä on leppymätön taistelu toisaalta oikeisto-oppotunismia («ekonomismia» ja myöhemmin menshevismia) ja vasemmistonarodnikkien anarkistista pikkuporvarillista kiihkovallankumouksellisuutta vastaan ja toisaalta porvarillista liberalismia vastaan, joka pyrki alistamaan työväen- ja demokraattisen liikkeen palvelemaan omia tarkoituksiaan.

Puolustaessaan proletariaatin itsenäisen uudentyyppisen marxilaisen puolueen perustamisen välttämättömyyttä Lenin osoitti, että on tärkeää käydä avointa poliittista taistelua kaikenvivahteisia oppotunisteja vastaan, Venäjän työväenliikkeen poliittisen itsenäisyyden ja yhtenäisyyden puolesta. Lenin kirjoitti: »Kirjallisuudessa käytävässä taistelussa tietysti loukataan jälleen joitakuuta, saadaan ja annetaan pal-

jon potkuja, mutta me emme ole niin arkapintaisia, että pelkäisimme niitäl Olisi sinisilmäisen naiivia olevan taistelua ilman potkuja ja erimielisyyksiä ilman taistelua, ja taistelu, jos sitä käydään *avoimesti*,... se johtaa, toistan, sata kertaa nopeammin vankkaan *yhtenäisyyteen*» (tämä osa, s. 12).

Kirjeet valottavat sitä erittäin suurta työtä, jota Lenin teki järjestäessään uudentyypin marxilaisen puolueen perustamisessa tavattoman tärkeää osaa esittäneiden ensimmäisen yleisvenäläisen poliittisen »Iskra» lehden ja »Zarja» aikakauslehden julkaisemista. Kirjeissä kuvastuu selvästi Leninin suorittama toimitus- ja järjestelytyö: artikkelien aatteellisen suunnan määrittely, kirjoittajien valinta, aineiston käsittely ja arvostelu, lehden kuljetus ja levittäminen Venäjällä.

Osaan on sisällytetty useita puolueen II edustajakokouksen jälkeen kirjoitettuja kirjeitä. Ne täydentävät huomattavasti kuvaa bolshevikkien taistelusta menshevikkijohdattajien vastaan. Aikana, jolloin menshevikkijohdattajat hajottivat vastikään muodostunutta yhtenäistä puoluetta, Lenin kamppaili kiihkeästi sen yhtenäisyyden säilyttämiseksi, puolueen yhtenäisten paikallisjärjestöjen säilyttämiseksi. Aivan erikoinen merkitys on J. D. Stasovalle, F. V. Lengnikille, V. P. Noginille, I. I. Radtshenkolle sekä Moskovon komitealle ja puolueen muille paikalliskomiteoille kirjoitetuilla kirjeillä.

Puolustaessaan vanhan »Iskran» vallankumouksellisia ansioita ja paljastaessaan menshevikkejä, m.m. Trotskia, joka parhaavassa kirjasessaan kiisti sekä »Iskran» että puolueen II edustajakokouksen merkityksen, Lenin kirjoitti: »Tällaista kirjasta lukiessaan näkee selvästi 'vähemmistön' menneen valehtelussa ja vilpissä niin pitkälle, ettei se pysty luomaan mitään elinkykyistä, ja tekee mieli ryhtyä taistelemaan, ja tässä on jo mistä taistella» (s. 90).

Kuten kirjeistä näkyy, Lenin suoritti valtavan työn puolueen keskuselimien eheyttämisessä, bolshevikkien pää-äänenkannattajan »Vperjod» lehden julkaisemisen järjestämisessä ja VSDTP:n* III edustajakokouksen valmistelussa.

Osaan sisältyy joukko Venäjän ensimmäisen vallankumouk-

* Lyhenneluettelo löytyy kirjan lopusta. *Toim.*

sen kaudelta peräisin olevia kirjeitä, joissa valaistaan bolshevikien taktiikkaa porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa. Niinpä »L'Humanité» lehden kirjeenvaihtajalle E. Avenardille lähetetyssä kirjeessä selitetään proletariaatin hegemonian merkitystä porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa, perustellaan bolshevikien taktillista linjaa sekä proletariaatin ja demokraattisen talonpoikaiston välttämätöntä liittoutumista »päivä päivältä yhä vastavallankumouksellisemmaksi käyvän porvariston kataluutta ja peturuutta vastaan» (s. 133).

Huomattava määrä osaan sisältyvistä kirjeistä ajoittuu taantumuskauteen. Niiden joukossa on paljon kirjeitä II Internationaalin Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteerille C. Huysmansille, jonka kanssa Lenin oli kirjeenvaihdossa VSDTP:n KK:n edustajana. Osassa on myös muille kansainvälisen työväenliikkeen toimihenkilöille kirjoitettuja kirjeitä. Ne osoittavat Leninillä ja VSDTP:n KK:lla olleen laajoja yhteyksiä kansainväliseen työväenliikkeeseen. Niistä nähdään, miten järkähtämättömästi Lenin taisteli opportunistia vastaan ja puolusti työväenliikkeen vallankumouksellista taktiikkaa, vallankumouksellisten marxilaisten rivien yhtenäisyyttä ja koko maailman työtätekevien veljellistä solidaarisuutta.

Suuri sija taantumuskauden kirjeiden joukossa on kirjeillä, jotka liittyvät taisteluun puolueen keskuselinten toimintaa jarruttaneita ja sabotoineita menshevikkejä ja Trotskia vastaan sekä taisteluun vperjodilaisia ja otzovisteja-ultimatisteja vastaan, joiden »vasemmistolainen» sanahelinä ja seikkailupolitiikka olivat omiaan eristämään puolueen työväenluokasta, erottamaan puolueen kansanjoukoista ja tosiasiallisesti hävittämään sen. Lenin paljasti otzovistien perustaman Caprin puoluekoulun ryhmäkunnan hankkeeksi ja kävi pitkäaikaista kampanjaa työläisvallankumouksellisten todellisen puoluekoulun perustamiseksi.

Uuden vallankumouksellisen nousun kauden kirjeenvaihto on omistettu proletariaatin illegaalisen puolueen lujittamiselle ja taistelulle likvidaattoreita vastaan. Likvidaattoruus, joka oli syntynyt menshevikien keskuudessa jo taantumuskaudella, aiheutti työväenluokalle ja sen puolueelle erittäin suurta vahinkoa edelleenkin, vallankumouksellisen liikkeen uuden nousun kaudella. Lenin kävi taistelua likvidaattoreita vastaan, jotka suhtautuivat yliolkaisesti maanalaiseen toi-

mintaan ja kehottivat luopumaan illegaalisista taistelumenetelmistä, ja suuntasi puoluetyöntekijöiden huomion illegaalisten ja legaalisten työmuotojen yhdistämiseen: duuman puhujalavan käyttöön, osanottoon työväenkassojen ja erilaisten legaalisten yhdistysten toimintaan y. m. s. Muutamissa tähän osaan sisältyvissä asiakirjoissa paljastetaan likvidaattorien konferenssi, jossa nämä muodostivat puolueenvastaisen elokuun blokin. Se hajosi lyhyen ajan kuluttua.

Osa asiakirjoista on tähdätty sovittelijoita vastaan. Lenin kirjoitti: »Ei voida istua kahdella tuolilla — joko on oltava likvidaattorien puolella tai vastustettava heitä» (s. 224). Kirjeenvaihdosta näkyy, että taisteltaessa puolueenvastaisia virtauksia vastaan tarvitaan toisenlaista taktiikkaa kuin taisteltaessa niihin sovinnollisesti suhtautuvia henkilöitä vastaan. Lenin vaati käymään likvidaattoreita vastaan armotonta taistelua tärkeimmissä, periaatteellisissa kysymyksissä, mutta sovittelijoiden suhteen hän neuvoi noudattamaan toista linjaa, selittämään heille asioita ja voittamaan heidät omalle puolelleen. Niinpä Lenin kirjoitti L. B. Kameneville lähettämässään kirjeessä, jossa esitti huomautuksensa tämän »Kaksi taktiikkaa» kirjasen johdosta: »Ei saa kehottaa erkaantumaan *sovittelijoista*. Se olisi aivan tarpeetonta ja virheellistä. Heihin nähden pitää omaksua 'selittävä' sävy eikä suinkaan heittää heitä syrjään» (s. 232).

Bolshevikkien leppymätön taistelu likvidaattoreita vastaan päättyi menestyksellisesti: VI (Prahan) konferenssi karkotti likvidaattorit puolueesta. Lenin kirjoitti hyvin ilahtuneena helmikuun 25 p:nä 1913: »Pietarista, Moskovan alueelta ja Etelästä kuuluu *hyvää*. Illegaalinen *työväenjärjestö* kasvaa ja muovautuu» (s. 290).

Osaan on otettu useita legaalisten bolshevikkilehtien: »Zvezdan», »Nevskaja Zvezdan» ja erikoisesti »Pravdan» toimitukselle kirjoitettuja kirjeitä. Ohjeet, joita Lenin antoi kirjeissään (ja artikkeleissaan), määräsivät »Pravdan» poliittisen luonteen ja aatteellisen suunnan, sen leppymättömän asenteen taistelussa likvidaattoreita sekä heidän »Lutsh» lehteään vastaan. Leninin ohjeita vastaavasti toimitettiin keväällä 1913 »Pravdan» uudelleenjärjestely, parannettiin tuntuvasti sen sisältöä ja suurennettiin myös lehden kokoa. Onnitellessaan »Pravdan» toimitusta ja kaikkia avustajia lehden sisällön parantumisen johdosta Lenin sanoi, että »on *pyrittävä kohottamaan* lukijamäärä 100 000:een... *S u u r i* (ja ainoa)

'Pravdaa' uhkaava vaara on nyt *laajan* lukijakunnan menetyks, asemien menetys taisteltaessa siitä» (s. 303).

Osassa on huomattava sija asiakirjoilla, jotka on kirjoitettu monien puoluekonferenssien ja -neuvottelujen valmistelun ja pidon yhteydessä. Osassa on Leninin kirjeitä, joissa hän antaa arvion esim. KK:n ja puolueyöntekijäin Krakovan ja Poroninin neuvottelukokouksista, Latvian sosialidemokratian IV edustajakokouksesta y.m. Kosketellessaan tammikuussa 1913 pidetyn Krakovan neuvottelukokouksen kulkua hän kirjoitti: »Kaikki sujuu loistavasti. Merkitys tulee olemaan ainakin vuoden 1912 tammikuun konferenssin veroinen. Päätökset tehdään *kaikista* tärkeistä kysymyksistä, *siinä luvussa myös yhdistymisestä*» (s. 278).

Suuri joukko kirjeitä on kirjoitettu I. Armandille Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston koollekutsuman Brysselin »yhdistävän» konferenssin (heinäkuu 1914) johdosta. Pitäen lähtökohtanaan Leninin ohjeita KK:n valtuuskunta paljasti konferenssissa tyhjentävästi likvidaattoruuden vahingollisuuden ja kehotti työväenliikkeen yhtenäisyyteen alhaalta käsin. Likvidaattorit eivät saavuttaneet tarkoitustaan, kansainvälisen opportunismien apu ei johtanut toivottuihin tuloksiin. Lenin kirjoitti: »Likvidaattorien *v i i m e i s e n ä* valttina on ulkomainen apu, mutta sekin valtti lyödään» (s. 375).

Osaan sisältyy lukuisia imperialistisen maailmansodan kauden (1914—1917) aikaisia kirjeitä. Kirjeenvaihto kuvastaa Leninin tavattoman laajaa teoreettista ja käytännöllistä toimintaa imperialistista sotaa vastaan tähdätyn bolshevistisen taistelutaktiikan kehittämisessä ja propagoimisessa sekä hänen leppymättömyyttään sosialishovinismia ja kautskylaisuutta kohtaan. V. A. Karpinskille, S. N. Ravitshille, G. L. Shklovskille, M. N. Pokrovskille y.m. osoitetut kirjeet valaisevat monien erittäin tärkeiden artikkelien ja kirjojen — »Sosialismi ja sota», »Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena» y.m. — kirjoittamis- ja julkaisuvaiheita. Kirjeet täydentävät Leninin sellaisia teoksia kuin »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus», »Juniuksen kirjasen johdosta», »Marxilaisuuden irvikuvasta ja 'imperialistisesta ekonomismista'» y.m. Ne ovat mallinäyte luovasta suhtautumisesta marxilaisuuden vallankumoukselliseen teoriaan. Proletariaatin luokkataistelun historiallisen kokemuksen syvälliseen tutkimukseen ja yleistykseen pohjautuen

Lenin luonnehti niissä kansainvälisen sosialidemokratian ja työväenliikkeen tehtäviä imperialistisen maailmansodan kaudella ja kehitteli edelleen erittäin tärkeitä johtoaajatuksia marxilaisten suhtautumisesta oikeutettuihin ja epäoikeutettuihin sotiin sekä isänmaan puolustukseen. Osaan on otettu N. I. Buharinin, G. L. Pjatakovin ja J. B. Boschin marxilaisuudenvastaisia katsomuksia paljastavia kirjeitä. Puolustaessaan horjumattomasti ja johdonmukaisesti marxilaisuuden ohjelmallisia väitelmiä Lenin vastusti samaan aikaan G. J. Zinovjevin sovittelukantaa.

V. A. Karpinskille kirjoitetut kirjeet kuvastavat Leninin laajaa käytännöllistä toimintaa puolueen pää-äänenkannattajan — »Sotsial-Demokrat» lehden — julkaisemisen uudistamiseksi. Leninin huomio ylti kaikkeen: lehden kuljetuksesta Venäjälle, lehtikirjoitusten saannin järjestämisestä ja paljosta muusta aina vähäisiin kustannusasioihin (kirjakkeet ja paperi) asti. Niinpä 22. marraskuuta 1914 päivätyssä Karpinskille osoitetussa kirjeessä sanotaan: »Kirjoittakaa, *moneenkonumeroon* teillä on ohutta paperia. Jos sitä on paljon (Pariisista saamme kai hankituksi lisää) ja jos se ei ole kovin huonoa tšekäläiseen käyttöön, niin nostamme ohuen %-määrää» (ss. 386—387).

Huolimatta siitä, että yhteyksien rakentaminen puolueen paikallisjärjestöihin vaikeutui, puolueen KK järjesti Leninin johdolla bolshevistisen kirjallisuuden levitystä Venäjällä. Tämä kirjallisuus selitti sodan imperialistista luonnetta, valisti poliittisesti työläisiä, sotilaita ja talonpoikia, opetti, miten heidän piti vastustaa sotaa, ja kutsui taistelemaan omia sortajiaan vastaan. Puolueen KK piti yllä yhteyttä Venäjällä toimiviin puoluejärjestöihin Tukholman ja sittemmin Oslon kautta, missä KK:n ja Pietarin komitean valtuutettu A. G. Shljapnikov tuolloin oleskeli. Siksi tiettyä osaa Shljapnikoville osoitetuista kirjeistä on tarkasteltava KK:n Venäjän-toimikunnalle tarkoitettuina. KK oli yhteydessä Venäjään myös M. M. Litvinovin, A. M. Kollontain y.m. välityksellä.

Lenin piti ensiarvoisen tärkeänä Euroopan ja Amerikan maiden vasemmistososialidemokraattien voimien kokoamista. Osaan on otettu Hollannin, Ranskan, Belgian, Sveitsin, Ruotsin, Norjan ja muiden maiden vasemmistososialidemokraateille kirjoitettuja kirjeitä. Lenin järjesti pää-äänenkannattajan, bolshevististen julkaisujen, VSDTP:n ulkomaisten

osastojen konferenssien päätöslauselmien y.m. lähetyksen ja huolehti henkilökohtaisten kosketusten järjestämisestä monien maiden vallankumouksellisiin sosialidemokraatteihin. H. Gorterille osoittamassaan kirjeessä hän kannatti ajatusta, että perustettaisiin vasemmistososialidemokraattien kansainvälinen aikakauslehti, jonka tehtävänä olisi vastustaa sosialishovinistien iljettävää tapaa »puolustaa sofismeilla pahimmanlaatuista opportunistia» (s. 402). D. Wijnkoopille lähettämässään kirjeessä Lenin sanoi: »Emme tarvitse johdottomien juhmallisia julkilausumia..., vaan johdonmukaisen vallankumouksellisen periaatejulistuksen auttaaksemme työläisiä löytämään oikean tien» (ss. 426—427).

Heti sodan alussa, kun II Internationaali kärsi aatteellisen ja poliittisen vararikon ja hajosi tosiasiallisesti lukuisiksi keskenään sotiviksi sosialidemokraattisiksi puolueiksi, Lenin asetti tehtäväksi perustaa III Internationaalin, johon tulisivat kuulumaan vasemmistolaiset, todella vallankumoukselliset internationalistit. Hän kirjoitti G. J. Zinovjeville: »Lähetän Wijnkoopin kirjeen. *Palauttakaakaan* heti... Takerrun molemmin käsin tähän vasemmistolaisen Internationaalin 'piskuisen kantajoukkoon'. On pyrittävä *k a i k i n v o i m i n* lähentymään heitä» (s. 410).

Osa sisältää useita Zimmerwaldin ja Kientalin kansainvälisten sosialistikonferenssien valmistelua ja niiden päätösten tunnetuksitekemistä valaisevia kirjeitä. Kientalin konferenssia valmisteltaessa Lenin kehotti hollantilaisia internationalisteja ottamaan yhteyden Britannian Sosialistisen Puolueen vähemmistöön ja pyytämään sitä lähettämään »edustajansa tai ainakin julkilausumansa. Jos konferenssin tuloksena... on vasemmistolainen marxilainen internationaalinen periaatejulistus, niin se on oleva varsin hyödyllinen aikaansaannos» (s. 430).

Erityisen kiinnostavia ovat kirjeet, jotka Lenin kirjoitti vuoden 1917 alkukuukausina ja maanpaossa olonsa viimeisinä päivinä, kun oli tullut tieto helmikuun porvarillisdemokraattisen vallankumouksen voitosta. Ne täydentävät huomattavasti sitä muiden asiakirjojen perusteella tunnettua analyysia, jonka Lenin teki Venäjän vallankumoustahtumista ja proletariaatin puolueen, työläisten, talonpoikien ja sotilaiden ratkaistavaksi asettamistaan uusista tehtävistä. Joukko kirjeitä liittyy Leninin ja puolueen muiden työntekijöiden Sveitsistä Venäjälle paluun järjestelyihin.

Osa päättyy kirjelappusella, jonka Lenin kirjoitti M. V. Fofanovalle myöhään illalla 24. lokakuuta (6. marraskuuta) 1917: »Lähdin sinne, minne ette olisi halunnut minun lähtevän. Näkemiin. Iljitsh» (s. 579). V. I. Lenin lähti vallankumouksen esikuntaan Smolnaan astuakseen Lokakuun aseellisen kapinan johtoon.

*NKP:n Keskuskomitean
marxismin-leninismien instituutti*
